

KATAR KABİNESİNDEKİ DEĞİŞİMLER VE OLASI DIŞ POLİTİKA YANSIMALARI

“

Başbakanlığı döneminde içişleri bakanlığı görevini de beraber yürüten Halid bin Halife'nin yerine ise Katar'ın en genç bakanlarından birisi olarak 31 yaşındaki Şeyh Halife bin Hamed bin Halife el-Sani atandı. Kabinenin diğer kritik pozisyonları olan maliye bakanlığı ve enerji bakanlığı gibi görevlerde ise Ali bin Ahmed el-Kuvari maliye bakanı olarak, Saad el-Kaabi de enerji bakanı olarak pozisyonlarını korudular.

”

GÖKHAN ERELİ

Koordinator ORSAM

Körfez'de dış politikanın yoğun bir gündeminin olduğu şu dönemde, ülkelerin iç politikalarında da önemli gelişmeler ve değişimler yaşanmaktadır. Bu çerçevede yakın dönemde Dünya Kupası gibi çok geniş kapsamlı bir organizasyonu tamamlayan, Körfez krizi gibi bir ambargo dönemini atlatan ve Afganistan, Suriye, Libya gibi meselelerin yanında Rusya-Ukrayna savaşına yönelik de aktif bir pozisyon

izleyen Katar'ın iç politikasında da önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmelerin en önemlilerinden birisi ise kabinede yapılan değişikliklerdir. Bu çerçevede Emir Temim bin Hamed el-Sani'nin aldığı belirli kararlar, ülkenin iç politikasının yanında dış politikasında da etki sahibi olacaktır.

KABİNEDEKİ SON DEĞİŞİKLİKLER

Katar Emiri Temim bin Hamed, geçtiğimiz günlerde aldığı karar ile Dışişleri Bakanı Muhammed bin Abdurrahman el-Sani'yi başbakan olarak atadığını duyurdu.

Önceki Başbakan Şeyh Halid bin Halife bin Abdülaziz el-Sani'nin Ocak 2020'den bu yana sürdürdüğü görevinden istifasının ardından, 2016 yılından bu yana dışişleri bakanlığı görevini yürüten Muhammed bin Abdurrahman'ın başbakan olarak atandığı duyuruldu. Muhammed bin Abdurrahman, Doha'da birçok kişi tarafından Temim bin Hamed'in ardından ülkedeki ikinci en nüfuzlu kişi olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanında aynı zamanda başbakanlığı döneminde içişleri bakanlığı görevini de beraber yürüten Halid bin Halife'nin yerine ise Katar'ın en genç bakanlarından birisi olarak 31 yaşındaki Şeyh Halife bin Hamed bin Halife el-Sani atandı. Kabinenin diğer kritik pozisyonları olan maliye bakanlığı ve enerji bakanlığı gibi görevlerde ise Ali bin Ahmed el-Kuvari maliye bakanı olarak, Saad el-Kaabi de enerji bakanı olarak pozisyonlarını koru-

dular. Bakanlık görevlerindeki değişimlerin yanı sıra, Katar Yatırım Otoritesi (*Qatar Investment Authority*) yönetim kurulu başkanlığı görevine ise Katar Merkez Bankası Başkanı Şeyh Bandar bin Muhammed Saoud el-Sani atandı.

“

Katar'ın Yeni Başbakanı Muhammed bin Abdurrahman, aynı zamanda Ocak 2016'dan bu yana dışişleri bakanı olarak ve Kasım 2017 tarihinden itibaren de başbakan yardımcısı olarak da görev yapmaktaydı.

”

Bu atamalardan sonraki günlerde ise yeni kararlar yayımlandı. Bu kararlara göre ise son dönemde Katar iç siyasetinde önemli görevleri yürüten Dışişleri Bakanı Yardımcısı Lulvah el-Khater Uluslararası İşbirliğinden Sorumlu Devlet Bakanı Muhammed el-Khulaifi

Dışişlerinden Sorumlu Devlet Bakanı ve Şeyh Thamer bin Hamed bin Thamer el-Sani ise uluslararası medya ofisi direktörü olarak atandı. Emirin yayımladığı kararnamenin yayımlandığı tarih itibarıyla yürürlüğe girdiği de ifade edildi.

BAŞBAKANLIKTA ABDURRAHMAN EL-SANI DÖNEMİ

Katar'ın Yeni Başbakanı Muhammed bin Abdurrahman, aynı zamanda Ocak 2016'dan bu yana dışişleri bakanı olarak ve Kasım 2017 tarihinden itibaren de başbakan yardımcısı olarak da görev yapmaktaydı. Muhammed bin Abdurrahman aynı zamanda Katar Yatırım Otoritesi, Katar Kalkınma Fonu gibi kuruluşların direktörlüğünü üstlenmiş ve Katar Ekonomik İlişkiler ve Yatırımlar Yüksek Konseyinin de üyesidir. Dışişleri bakanlığı döneminde Körfez krizinin (2017-2021) yaşanması ve

Muhammed bin Abdurrahman'ın kriz sırasında dışişlerini idaresinin, başbakanlık görevine gelmesindeki etkili faktörlerden biri olduğu savunulabilir.

“

31 yaşındaki Halife bin Hamed, ABD'nin Kaliforniya eyaletinde eğitim görmüş ve ardından Katar, ABD ve Fransa ile birlikte yürütülen askerî eğitim kurslarına katılım göstermiştir. Güvenlik bürokrasisi arka planına sahip olan Halife bin Hamed, 2020 yılında Katar'ın Ulusal Güvenlik Konseyinin bir üyesi olarak atanmıştır ve bununla birlikte kamu güvenliği ve organizasyonların güvenliği gibi meseleler ile ilgili olarak resmî görevlerde bulunmuştur.

”

Dış politikada tecrübeli ve krizleri yönetebilmiş bakan olarak, Muhammed bin Abdurrahman'ın başbakanlık görevine atanması aynı zamanda Katar'ın önümüzdeki dönemlerde dış politikasına daha fazla ağırlık verebileceğini göstermektedir. Bu döneme kadar içişleri bakanlığı ile özdeşleşmiş başbakanlık konumunun bu dönemden itibaren dışişleri bakanlığı ile özdeş hâle getirilmesi, yine Katar'ın dış politikasında daha aktif dönemlerin habercisi olabilecektir.

İÇİŞLERİNDE HALİFE EL-SANİ DÖNEMİ

Muhammed bin Abdurrahman'ın yanında bir diğer kritik göreve ise Emir Temim bin Hamed'in kardeşi Halife bin Hamed getirilmiştir. 31 yaşındaki Halife bin Hamed, ABD'nin Kaliforniya eyaletinde

eğitim görmüş ve ardından Katar, ABD ve Fransa ile birlikte yürütülen askerî eğitim kurslarına katılım göstermiştir. Güvenlik bürokrasisi arka planına sahip olan Halife bin Hamed, 2020 yılında Katar'ın Ulusal Güvenlik Konseyinin bir üyesi olarak atanmıştır ve bununla birlikte kamu güvenliği ve organizasyonların güvenliği gibi meseleler ile ilgili olarak resmî görevlerde bulunmuştur. 2021 yılında ise Dünya Kupası Turnuva Operasyonları ve Güvenlik Komitesinin başkan yardımcılığı görevini üst-

lenmiştir. 2022 yılında ise Katar Dünya Kupası güvenlik operasyonları komutanı ve ulusal risk yönetim ekibi başkanı olarak atanmıştır. Bu çerçevede, gerek yönetici aileden bir isim olması ve gerekse güvenlik meseleleri üzerine tecrübe edinmiş olması hasebiyle Halife bin Hamed'in içişleri bakanı olarak atanmış olabileceği görülmektedir.

KABİNE DEĞİŞİKLİKLERİ VE KATAR DIŞ POLİTİKASI

Katar kabinesinde meydana gelen

değişiklikler aynı zamanda Katar dış politikası ile de ilgilidir. Bu çerçevede Katar, kabinesinde yaşça daha genç isimlere kritik görevler vererek, Körfez'deki bu anlamdaki dönüşümü destekleyici bir adım atmıştır. Körfez'de 37 yaşındaki Muhammed bin Selman'ın Suudi Arabistan'da hem veliaht prens hem başbakan olması, Umman Sultanı Heysem bin Tarık'ın 32 yaşındaki oğlu Theyazin bin Hatham bin Tariq el-Said'in hem veliaht prens hem gençlik, spor ve kültür bakanı olması, Katar'da

da Halife bin Hamed'in başbakan olması ile desteklenmiş ve güçlendirilmiş bölgesel eğilimleri oluşturmuştur. Bu sayede Körfez'de daha genç liderlerin göreve geldiği ve bunun ülkelerin iç ve dış siyasetlerinde de bir değişim ve dönüşümü temsil ettiğini de vurgulamak gerekmektedir. Katar özelinde Körfez politikasına bakılırsa son dönemde yaşanan Körfez krizinin sona ermesi ile Körfez içi normalleşmenin devletlerarası ve liderler arası düzeyde geliştiği görülebilir. Suudi Arabistan ve Mısır

ile el-Ula sonrası ciddi ivme yakalayan Katar, hâlen Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Bahreyn ile ilişkileri belirli seviyede tutmaktadır. BAE ve Bahreyn'in Doha'daki görünümü hâlen kısıtlı olarak gözlemlenebilmektedir. Bu çerçevede, Suudi Arabistan ve Mısır ile karşılıklı elçileri atamanın yanı sıra, siyasi, askerî ve güvenlik iş birliği görüşmelerine de başlayan Katar, kabinesindeki değişimler ile birlikte bu dönemde gerçekleştirilen temasların ve politikaların kalıcı olabileceğinin sinyallerini vermektedir. Bunun dışında önümüzdeki dönemlerde Katar'ın Afganistan, Suriye, Libya ve Çad gibi belirli çatışma bölgelerindeki etkinliğini sürdüreceğini bekleyebiliriz.

Katar, Afganistan ve Çad gibi ülkelerdeki gelişmelere ilişkin politikaları ile birlikte özellikle Batılı ülkelerin nezdinde önemli bir köprü işlevi görmüştü. Bununla birlikte Libya ve Suriye gibi konularda da Katar'ın etkinliğinin artması muhtemeldir. Katar Libya'da Birleşmiş Milletler (BM) tarafından devam ettirilen siyasi süreçlerin devamını savunurken, Suriye ile ilişkilerde ise diğer Körfez ülkelerinden farklı bir politika takip etmektedir. Suriye'deki sorunun çözülmesini tıpkı diğer Arap ülkeleri gibi arzulayan Katar, bu çözüme giden yolda insani, güvenlik ve siyasi meselelerde önceliklere sahiptir. Dolayısıyla İran, İsrail ve Suriye ile normalleşmenin Körfez'de önemli bir husus olacağı önümüzdeki dönemlerde, Katar'ın bu çerçevede öncelikleri olduğu ve yeni kabinede görevi değişen isimlerin daha önceden izledikleri stratejiler doğrultusunda bu önceliklere ulaşmayı deneyeceği ifade edilebilir. ■